ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Šárky Petrové a soudců JUDr. Jiřího Petržálka a JUDr. Marie Kubištové ve věci

žalobkyně: [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted],
zastoupená advokátem Mgr. Milošem Znojemským
sídlem Velké náměstí 29, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: [redacted], narozený dne [redacted]
bytem [redacted],
zastoupený advokátem Mgr. Pavlem Střelečkem
sídlem Pouchovská 1255/109B, 500 03 Hradec Králové

o vypořádání podílového spoluvlastnictví k nemovitostem a zaplacení částky 80 000 Kč

k odvolání obou účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 12. června 2019 č. j. 7 C 106/2015-405

takto:

I. Rozsudek okresního soudu **se mění** takto:

1. Podílové spoluvlastnictví žalobkyně a žalovaného stavební parcely č. [redacted] – zastavěné plochy a nádvoří, jejíž součástí je budova s číslem popisným [redacted], pozemkové parcely č. [redacted] – jiné plochy a pozemkové parcely č. [redacted] – jiné plochy, v obci a v katastrálním území [redacted], se zrušuje

2. Stavební parcela č. [redacted] – zastavěná plocha a nádvoří, jejíž součástí je budova s číslem popisným [redacted], pozemková parcela č. [redacted] – jiná plocha a pozemková parcela č. [redacted] – jiná plocha, v obci a v katastrálním území [redacted], se přikazují do vlastnictví žalovaného.
3. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni vypořádací podíl 1 207 500 Kč do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku.
4. Žalovaný je povinen doplatit Wüstenrot hypoteční bance, a. s., úvěr ze smlouvy o poskytnutí hypotečního úvěru č. [redacted].
5. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému 217 632,50 Kč do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku.
6. V části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 268 382,50 Kč, se žaloba zamítá.
7. V části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 450 000 Kč, se žaloba zamítá.
8. V části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 80 000 Kč, se žaloba zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před okresním ani před krajským soudem.

III. Žalobkyně je povinna nahradit České republice na účet Okresního soudu v Hradci Králové náklady řízení 502,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

IV. Žalovaný je povinen nahradit České republice na účet Okresního soudu v Hradci Králové náklady řízení 2 512,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Okresní soud výrokem I rozsudku označeného v záhlaví zrušil podílové spoluvlastnictví žalobkyně a žalovaného stavební parcely č. [redacted] - zastavěné plochy a nádvoří, jejíž součástí je budova s číslem popisným [redacted], pozemkové parcely č. [redacted] – jiné plochy a pozemkové parcely č. [redacted] – jiné plochy, v obci a v katastrálním území [redacted] (dále též jen „nemovitosti“). Výrokem II rozhodl, že stavební parcela č. [redacted] - zastavěná plocha a nádvoří, jejíž součástí je budova s číslem popisným [redacted], pozemková parcela č. [redacted] – jiná plocha a pozemková parcela č. [redacted] jiná plocha, v obci a v katastrálním území [redacted], se přikazují do vlastnictví žalovaného. Výrokem III žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni vypořádací podíl 1 207 500 Kč do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem IV žalovanému uložil povinnost doplatit Wüstenrot hypoteční bance, a. s., úvěr ze smlouvy o poskytnutí hypotečního úvěru č. [redacted]. Výrokem V žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalovanému 277 382,50 Kč do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem VI zamítl žalobu v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 268 382,50 Kč. Výrokem VII zamítl žalobu v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 450 000 Kč. Výrokem VIII zamítl žalobu v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 80 000 Kč. Výrokem IX rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Výrokem X uložil žalobkyni povinnost zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Hradci Králové náklady řízení 502,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem XI žalovanému uložil povinnost zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Hradci Králové náklady řízení 2 512,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku. V odůvodnění uvedl, že žalobkyně se ve své žalobě domáhala zrušení a vypořádání spoluvlastnictví k nemovitostem a zaplacení půjčky ve výši 80 000 Kč, kterou měla poskytnout žalovanému na zaplacení kupní ceny za osobní automobil zn. [redacted] RZ [redacted], který žalovaný zakoupil dne [redacted] 2012. Okresní soud věc zrušení a vypořádání spoluvlastnictví

k nemovitostem po stránce právní posuzoval podle § 1143, § 1144, § 1147 a § 1148 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Vycházel ze zjištění, že účastníci nabyli spoluvlastnictví k nemovitostem každý v rozsahu jedné ideální poloviny kupní smlouvou ze dne [redacted] 2003 za kupní cenu 950 000 Kč, přičemž část kupní ceny ve výši 345 000 Kč zaplatili před podpisem smlouvy, 130 000 Kč při jejím podpisu a ve výši 475 000 Kč z úvěru do 15 dnů od podpisu smlouvy. Podle § 1143 o. z. okresní soud rozhodl o zrušení spoluvlastnictví a podle § 1147 věta první o. z. nemovitosti přikázal za přiměřenou náhradu žalovanému. Výši přiměřené náhrady zjistil ze znaleckého posudku Ing. Miroslava Kohoutka a vycházel pak i z výpovědi znalce, který uvedl, že cena nemovitostí v roce 2017 činila 2 300 000 Kč a s ohledem na nárůst cen nemovitostí se tato cena zvýšila do současně doby o 5 % a činí 2 415 000 Kč. Znalec připustil obecně vyšší cenový nárůst nemovitostí v České republice, ale přihlížel k tomu, že nemovitosti nejsou atraktivní, obec [redacted] není vyhledávána, dům není stavebně dokončen a část prací byla provedena svépomocí, což je znát. Vypořádací podíl proto představuje částku rovnající se jedné polovině ceny, tj. 1 207 500 Kč. Okresní soud pak dále provedl i vypořádání spoluvlastnictví v širším slova smyslu § 1148 odst. 1 o. z., podle kterého při zrušení spoluvlastnictví si spoluvlastníci vzájemně vypořádají pohledávky a dluhy, které souvisejí se spoluvlastnictvím nebo se společnou věcí. Především okresní soud zjistil, že nemovitosti jsou zatíženy hypotečním úvěrem, který dosud není splacen. Dne [redacted] 2003 Komerční banka, a. s., poskytla oběma účastníkům úvěr ve výši 630 000 Kč na koupi nemovitosti a dostavbu domu a dne [redacted] 2012 Wüstenrot hypoteční banka, a. s., poskytla účastníkům úvěr ve výši 470 000 Kč na zaplacení úvěru u Komerční banky, a. s. Úvěr u Wüstenrot hypoteční banky, a. s., dosud není splacen, přičemž oba úvěry platil a platí žalovaný. Okresní soud z tohoto důvodu a dále proto, že nemovitosti přikázal jemu, povinnost doplatit Wüstenrot hypoteční bance, a. s., úvěr ze smlouvy o poskytnutí hypotečního úvěru č. [redacted] uložil žalovanému. Vycházel přitom ze zjištění (podle výpisů z účtů), že žalovaný na úvěry zaplatil a ještě má zaplatit celkovou částku 1 177 627 Kč. Žalobkyně nemůže jako jedna ze solidárních dlužníků z úvěru namítat, že jde o výlučné závazky žalovaného. Žalovaný, pokud na hypoteční úvěry plnil, má právo proti žalobkyni žádat náhradu podle zásad uvedených v § 74 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“). Vnitřní výhrada žalobkyně či její pohnutka k uzavření smluv o hypotečních úvěrech spočívající v tom, že „by jinak nebyly samotnému žalovanému úvěry poskytnuty“, není právně významná a nezpůsobuje neplatnost smluv, neboť nejde o případ neváženosti či nesvobody vůle jako důvodu neplatnosti podle § 37 obč. zák. Pokud žalovaný zaplatit a ještě zaplatí na úvěry 1 177 627 Kč, je důvodný jeho požadavek proti žalobkyni na zaplacení částky 586 500 Kč, která představuje polovinu z toho, co sám zaplatil. Okresní soud vzal dále za prokázané, že žalobkyně ze svých výlučných prostředků hradila okna a žaluzie a výměnu střešní krytiny, přičemž (dle znaleckého posudku) se touto investicí nemovitosti zhodnotily o částku 143 235 Kč. Okresní soud vzal dále za prokázané, že žalobkyně ze svých vlastních prostředků, které měla uloženy jednak na vkladovém účtu a jednak je získala darem od svého otce [redacted], na kupní cenu zaplatila 475 000 Kč, přičemž účastníci neuzavřeli žádnou dohodu o tom, že by se žalobkyně měla na zaplacení kupní ceny podílet ve větším rozsahu než žalovaný. Částku 237 500 Kč nad její podíl kupní ceny za ideální polovinu nemovitostí proto zaplatila za žalovaného a na jeho straně došlo na její úkor k bezdůvodnému obohacení v rozsahu 237 500 Kč. Žalobkyně dále žádala po žalovaném zaplacení částky 340 000 Kč z důvodu jejích investic do rekonstrukce nemovitostí a tvrdila, že do dokončení stavby domu vložila 830 000 Kč, žalovaný 150 000 Kč a polovina z rozdílu představuje právě částku 340 000 Kč. Okresní soud ve věci provedené důkazy hodnotil tak, že svědecké výpovědi matky a sestry žalobkyně a listinné důkazy, které dokládají dobrou finanční situaci otce žalobkyně [redacted], svědčí tomu, že rodiče darovali žalobkyni na koupi a dobudování domu přibližně 1 000 000 Kč a 100 000 Kč na vkladní knížce. Zůstatek na účtu žalobkyně u Českomoravské stavební spořitelny, a. s., ke dni [redacted] 2006 činil 121 730,10 Kč. Žalobkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

ovšem své tvrzení, že by veškeré tyto peníze investovala do dostavby domu, i přes poučení podle § 118a odst. 3 o. s. ř. neprokázala. Provedené důkazy totiž podle názoru okresního soudu nedovolovaly přijmout bezpečný a spolehlivý závěr, že finanční prostředky, kterými žalobkyně disponovala, skutečně vynaložila na dostavbu domu. Okresní soud pak dovodil, že nároky žalobkyně nejsou promlčeny. Vycházel z toho, že promlčecí lhůta za trvání spoluvlastnictví nepočíná běžet mezi členy společné domácnosti. Soudní praxe považuje za dostatečný právní důvod vynaložení investic na nemovitost z pohledu naplnění skutkové podstaty bezdůvodného obohacení vzniklého z právního důvodu, jenž odpadl, i vzájemnou dohodu účastníků o společném bydlení a využívání nemovitosti k tomuto účelu, na jejímž základě se investující osoba podílela na pořízení nemovitosti či na jejích stavebních úpravách za účelem získání či zkvalitnění prostor pro společné bydlení. Ke vzniku bezdůvodného obohacení v takovém případě dochází zpravidla teprve v okamžiku, kdy účastníci takové dohody zrušili společné soužití a společné užívání bytu (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 1374/2018, sp. zn. 28 Cdo 2716/2008, sp. zn. 28 Cdo 382/2012, sp. zn. 28 Cdo 3053/2013, sp. zn. 22 Cdo 3194/2009). Tato soudní praxe se pak projevila v ustanovení § 646 o. z., které odsouvá běh promlčecí lhůty v době, kdy trvají specifické právní poměry, mimo jiné mezi osobami žijícími ve společné domácnosti. Okresní soud přitom vycházel ze zjištění, že účastníci žili od [redacted] roku 2003 až do [redacted] roku 2015 v dlouhodobém partnerském vztahu, ze kterého se narodily [redacted] dcery, a tvořili společnou domácnost. Dne [redacted] 2003 uzavřeli kupní smlouvu na nemovitosti a dům postupně dokončili. Cílem bylo zajistit bydlení pro ně a jejich děti po dobu soužití. K bezdůvodnému obohacení na straně žalovaného proto došlo v polovině roku 2015, kdy účastníci zrušili společné soužití a následné i společné užívání nemovitostí a až od tohoto okamžiku běžela promlčecí doba, přičemž do podání žaloby dne 7. 10. 2015 neuplynula promlčecí doba k uplatnění práva na vydání bezdůvodného obohacení. Pokud tedy žalobkyni náleží proti žalovanému právo na náhradu ve výši 237 500 Kč a 71 617,50 Kč, celkem 309 117,50 Kč a naopak žalovanému 586 500 Kč, měla by žalobkyně žalovanému zaplatit 277 382,50 Kč. Pokud žalobkyně žádala celkovou částku 577 500 Kč, okresní soud její žalobu v části, ve které se domáhala zaplacení dalších 288 382,50 Kč, zamítl a žalobu zamítl i v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 450 000 Kč, které by zaplatila z úvěru, a to s odůvodněním, že povinnost doplatit úvěr totiž okresní soud uložil právě žalovanému. Při posuzování nároku na zaplacení částky 80 000 Kč určené na nákup automobilu okresní soud dovodil, že předně nejde ani o pohledávku, ani o dluh, které by souvisely se spoluvlastnictvím nebo se společnou věcí ve smyslu § 1148 odst. 1 o. z. Žalovaný popřel, že by se jednalo o půjčku a žalobkyně přes výzvu soudu existenci půjčky neprokázala, a pokud bylo prokázáno, že žalovanému částku 80 000 Kč poskytla, jde o plnění bez právního důvodu a žalovanému se tak dostalo bezdůvodného obohacení v této výši ve smyslu § 451 obč. zák. Žalovaný ovšem důvodně namítl promlčení nároku (§ 107 odst. 1 obč. zák.). Žalobkyně od počátku věděla, že žalovanému částku poskytla a dvouletá promlčecí doba počínající dnem 20. 10. 2012 uplynula před podáním žaloby dne 7. 10. 2015. Okresní soud proto žalobu žalobkyně na zaplacení částky 80 000 Kč zamítl. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky okresní soud rozhodl podle § 142 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť účastníci zaznamenali ve věci pouze částečný úspěch. O nákladech řízení státu rozhodl podle § 148 odst. 1 o. s. ř.

2. Proti tomuto rozsudku podali oba účastníci včas odvolání.

3. Žalobkyně své odvolání explicitně směřovala do výroků III, V, VI, VIII a IX rozsudku okresního soudu. Namítala, že okresní soud nesprávně zjistil cenu nemovitostí a vyjádřila přesvědčení o tom, že po dobu soudního řízení, které trvalo 48 měsíců, se zvýšila cena nemovitostí o 10 až 14 %. Ceny nových nemovitostí se zvýšily mezi lety 2015 a 2019 o více než 30 %. Cena vypořádávaných nemovitostí se tak pohybuje mezi částkou 2 530 000 Kč a 2 622 000 Kč. Znalec dále nepřihlédl při změně tržní ceny nemovitostí k výrazné změně

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

dopravní obslužnosti. Okresní soud neověřil tvrzení žalovaného, že uhradil a v budoucnu uhradí na hypotečních splátkách 1 177 627 Kč. Podle názoru žalobkyně na hypotečním úvěru zbývá doplatit 249 458,54 Kč. Nesprávným je i závěr okresního soudu, že žalovaný má právo po žalobkyni žádat polovinu jím zaplacených i v budoucnu splatných částek na hypotečním úvěru (tedy z částky 1 177 627 Kč). Na úhradu kupní ceny byla z úvěru od Komerční banky, a. s., v celkové výši 630 000 Kč použita pouze částka 475 000 Kč, tedy podíl činí 475/625 (76 %). Další část pořízeného úvěru ve výši 150 000 Kč byla použita na financování dostavby domu a podíl činí 150/625 (24 %). Poskytnutý úvěr byl čerpán pouze co do částky 625 000 Kč, a proto i výše uvedené poměry využití úvěru jsou stanoveny poměrem k celku 625. Za situace, kdy 75 % ze společně čerpaného úvěru (podíl 475/625) byl použit žalovaným na úhradu jím placené části kupní ceny za nabývané nemovitosti, není žalovaný oprávněn požadovat po žalobkyni 76 % jím zaplacených 1 014 444,74 Kč, natož z částky 1 177 627 Kč. Pouze část úvěru ve výši 150 000 Kč byla použita na společné investice spoluvlastníků a společně čerpaná část úvěru činí 150/625, tedy 24 % z celkem žalovaným do současnosti i v budoucnu hrazených splátek, a žalovaný má nárok na 50 %, tedy na částku 122 059,17 Kč. Nelze přitom také ve prospěch žalobkyně zohlednit částku 237 500 Kč jako zaplacení jedné poloviny kupní ceny ve výši 475 000 Kč, ale je třeba zohlednit zaplacení jedné poloviny kupní ceny žalovaným ve výši 475 000 Kč ze společně pořízeného úvěru u Komerční banky, a. s., tak jak byli žalobkyně a žalovaný při koupi nemovitosti dohodnuti. Nesprávný je i skutkový závěr okresního soudu, že žalobkyně ani zčásti neprokázala, že vynaložila na dokončení společného domu částku 830 000 Kč. Pokud bylo prokázáno, že ze společného úvěru bylo vynaloženo na dokončení stavby pouze 150 000 Kč, pak (pokud bylo nutné vynaložit na dostavbu téměř 1 000 000 Kč) bylo třeba vynaložit i zbylých 830 000 Kč. Tyto vynaložila výlučně žalobkyně. Vyplývá to i z audiozáznamu mezi žalovaným a starší dcerou účastníků. Bylo prokázáno, že žalovaný nebyl sám ani schopen zaplatit svoji část kupní ceny, a naopak žalobkyně měla i nad rámec zaplacené kupní ceny finanční prostředky více než 800 000 Kč. Žalovaný má tedy z titulu placení hypotečního úvěru nárok na zaplacení částky 122 059,17 Kč a naproti tomu žalobkyně má vedle nároku na částku 71 617,50 Kč jako jednu polovinu investice do nových oken a střechy ve výši 143 235 Kč i nárok na částku 415 000 Kč jako jednu polovinu z částky 830 000 Kč vynaložené na dokončení společného domu, a nárok žalobkyně tak činí celkem 486 617,50 Kč, po odpočtu nároku žalovaného ve výši 122 059,17 Kč činí nárok žalobkyně celkem 364 558,50 Kč. Okresní soud rovněž nerozhodl správně, pokud zamítl žalobu žalobkyně na zaplacení částky 80 000 Kč jako půjčky na zaplacení kupní ceny za osobní automobil žalovaného. V době poskytnutí částky byli účastníci řízení partnery žijícími ve společné domácnosti. Žalobkyně půjčila žalovanému částku 80 000 Kč a nemohlo se jednat o plnění bez právního důvodu, ale o běžnou půjčku mezi nesezdanými partnery. O poskytnutí půjčky svědčí i výslech žalovaného v opatrovnickém řízení. Námitka promlčení mezi partnery, kteří spolu od roku 2004 do roku 2015 žili ve společné domácnosti a z jejich soužití se narodily [redacted] nezletilé děti, by byla výkonem práva v rozporu s dobrými mravy a takové jednání nepožívá právní ochrany a k námitce promlčení nelze přihlédnout. Žalobkyně proto navrhla, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu v napadených výrocích zrušil a věc okresnímu soudu vrátil k dalšímu řízení.

4. Žalovaný svým odvoláním brojil výslovně proti výrokům III, IX a XI rozsudku okresního soudu. Namítl, že okresní soud nesprávně vyhodnotil jeho námitku promlčení, kterou uplatnil vůči nákladu vynaloženému žalobkyní na pořízení – nákup společných nemovitostí. Podle názoru žalovaného bezdůvodné obohacení vzniklo již při nákupu nemovitostí v rámci uzavření kupní smlouvy ze dne [redacted] 2003. V té době platné ustanovení § 114 obč. zák. žádný odkaz na osoby blízké nebo členy společné domácnosti nečinilo a nezmiňovalo. Promlčecí doba proto uplynula již v roce 2005, přičemž lze odkázat i na právní názor vyslovený ve zrušujícím rozhodnutí krajského soudu. Nejde ani o investici spojenou s nemovitostí v pravém slova smyslu, ale je třeba ji posoudit jako úhradu dluhu za jiného

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

podle § 454 obč. zák. K bezdůvodnému obohacení došlo nikoli z titulu investice do společné nemovitosti, promlčení na vydání takového bezdůvodného obohacení podléhalo promlčení podle obecné právní úpravy a obecná tříletá promlčecí doba i subjektivní dvouletá promlčecí doba uplynuly marně. Okresní soud nesprávně rozhodl i o náhradě nákladů řízení. Podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu ČR má být přednostně přiznáno právo na náhradu nákladů plně úspěšnému účastníkovi, kterým byl ve sporu nepochybně on. Žalobkyně žádala v rámci zrušení spoluvlastnictví převzetí vypořádávaných nemovitostí do svého vlastnictví s tím, že převezme závazky vůči hypoteční bance, a navrhla vyplacení vypořádacího podílu pouze ve výši 280 000 Kč. V žádném ze svých žalobních žádání nebyla žalobkyně úspěšná. Naopak žalovaný se nesmyslným požadavkům žalobkyně ubránil. Nemovitosti byly přikázány do jeho výlučného vlastnictví, což vždy požadoval. Žalobkyně nebyla úspěšná ani se svým nárokem ohledně investice ve výši 830 000 Kč a ani se svým nárokem na vrácení půjčky ve výši 80 000 Kč. Právní závěr okresního soudu o částečném úspěchu a neúspěchu účastníků proto není podložený. Naopak plně úspěšným účastníkem ve věci byl právě žalovaný, a měla by mu být proto přiznána plná náhrada nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o. s. ř. Vzhledem k plnému úspěchu žalovaného mu neměla být ukládána ani polovina náhrady nákladů řízení státu. Žalovaný proto navrhl, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu změnil tak, že sníží vypořádací podíl tak, aby odpovídal znalcem zjištěné obvyklé ceně nemovitostí a nebyl do něho zahrnut promlčený nárok žalobkyně na vydání části kupní ceny a byla mu přiznána plná náhrada nákladů řízení včetně řízení odvolacího a aby byl zproštěn povinnosti k náhradě nákladů řízení státu.

5. Oba zástupci při jednání před odvolacím soudem odkázali na písemná odvolání. Zástupce žalobkyně zdůraznil, že jsou dány důvody pro změnu rozsudku okresního soudu ve prospěch žalobkyně ve smyslu podaného odvolání. Zástupce žalovaného dále uvedl, že rozsudek okresního soudu by měl být změněn, pokud jde o úpravu částky vypořádacího podílu s přihlédnutím k důvodně vznesené námitce promlčení a s přihlédnutím k tomu, co již bylo zaplaceno na hypoteční úvěr a co na něj ještě má být zaplaceno.

6. Odvolací soud doplnil dokazování zprávami Komerční banky, a. s., a Wüstenrot hypoteční banky, a. s.

7. Ze zprávy Komerční banky, a. s., vzal za prokázané, že na úvěr účastníků č. [redacted] bylo zaplaceno celkem 919 237,38 Kč, z toho na jistinu 625 126 Kč a na úroky 294 111,38 Kč. Wüstenrot hypoteční banka, a. s., zaslala odvolacímu soudu spolu s předkládací zprávou dvě listiny, a to „tabulku umoření pro úvěr [redacted]“ a „sestavu stavu účtu úvěru“. V předkládací zprávě banka sdělila, že vzhledem k tomu, že výše úrokové sazby není sjednána jako pevná po celou dobu trvání úvěru, jsou údaje platné jen pro aktuální období platnosti úrokové sazby. Pro následující období představují pouze modelovou situaci. Co se týká odhadu do budoucna, nelze postupovat jinak, než podle tabulky umoření. Výši úrokové sazby po datu fixace ([redacted] 2004) nelze předikovat. Z „tabulky pro umoření úvěru“ odvolací soud zjistil, že úvěr byl čerpán ve výši 454 374 Kč (viz první kolonka sloupce „výše čerpání“) a celkem má být na úvěr zaplaceno 588 536,21 Kč (viz poslední kolonka sloupce „celková platba za období“) – viz č. l. 441 a č. l. 445.

8. Pokud byla tedy na úvěr poskytnutý Komerční bankou, a. s., dlužníky (reálně však pouze žalovaným) zaplacena celková částka 919 237,38 Kč a tento úvěr byl poté refinancován (přeúvěrován) úvěrem od Wüstenrot hypoteční banky, a. s., ve výši čerpání úvěru 454 374 Kč, pak na úvěr u Komerční banky, a. s., zaplatil žalovaný ze svých jiných prostředků (mimo prostředků získaných od úvěru poskytnutého Wüstenrot hypoteční bankou, a. s.) částku 464 863,38 Kč (919 237,38 Kč - 454 374 Kč). Zůstatek musel doplatit právě z uvedeného úvěru od Wüstenrot hypoteční banky, a. s., ve výši 454 374 Kč. Pro potřeby celkového vypořádání tohoto závazku spojeného se spoluvlastnictvím nutno ovšem přihlížet k celkové částce, kterou žalovaný musel a ještě bude muset na tento druhý úvěr zaplatit, tj. k částce

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

588 536,21 Kč. Žalovaný tak musel a bude ještě muset celkem zaplatit na společné úvěry účastníků částku 1 053 500 Kč (464 863,38 Kč + 588 536,21 Kč). Jaký je či byl zůstatek dluhu k určitému datu (např. [redacted] 2019, jak na něj poukazoval žalovaný při jednání odvolacího soudu) není po stránce skutkové pro celkové vypořádání tohoto společného závazku významné. Tolik ke skutkovým závěrům odvolacího soudu k vypořádání společných úvěrů, přičemž právní posouzení věci bude rozvedeno níže.

9. Odvolací soud po doplnění dokazování a projednání věci dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je opodstatněné pouze zčásti, odvolání žalovaného opodstatněné není.

10. K jednotlivým odvolacím důvodům odvolací soud uvádí následující.

11. Podle § 1147 věta první o. z. není-li rozdělení společné věci dobře možné, přikáže ji soud za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům. Základem pro stanovení přiměřené náhrady při zrušení a vypořádání spoluvlastnictví je obecná cena nemovitostí obvyklá v daném místě v době rozhodování. Aby náhrada byla přiměřená, musí vyjadřovat cenu závislou nejen na konstrukci a vybavení, velikosti a stáří věci (stavby), ale i zájmu o ni, tj. i na poptávce a nabídce v daném místě a čase. Musí jít tedy o náhradu, která by představovala příslušný podíl ceny, za níž by bylo reálně možné celou věc prodat (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 3924/2007). Odvolací soud k tomu pouze dodává, že definice ceny obvyklé je obsažena v § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Při stanovení výše přiměřené náhrady je třeba vycházet ze stavu věci v době zrušení podílového spoluvlastnictví a z její ceny v době jeho vypořádání (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 9/2005). Pro stanovení ceny obvyklé, která je základem pro stanovení výše vypořádacího podílu, je třeba soudního znalce. Určení ceny obvyklé, která je základem pro stanovení výše vypořádacího podílu, je otázkou skutkovou, nikoliv právní (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 3940/2006).

12. Okresní soud při určení obvyklé ceny společných nemovitostí vycházel ze závěrů znaleckého posudku znalce z oboru ekonomika, odvětví cena a odhady, specializace nemovitosti – Ing. Miroslava Kohoutka a z jeho výpovědi ze dne 7. 6. 2019, kterou znalec svůj písemný znalecký posudek doplnil. Ve své výpovědi znalec vysvětlil, k jakým konkrétním okolnostem (atraktivnost obce, kde se dům nachází, stavební nedokončenost, realizace svépomocí apod.) při zjišťování obvyklé ceny přihlédl. Odvolací soud má ve shodě se soudem okresním za to, že znalec své důvody vysvětlil přesvědčivě, a ty mají také oporu v ostatních skutkových zjištěních. Odvolání žalobkyně je založeno na pouhé polemice s odbornými závěry znalce (na přesvědčení o jiném stavu na trhu s nemovitostmi, zahájení dostavby dálnice apod.). Odvolací soud tyto námitky odborné povahy ovšem nepovažoval za natolik odůvodněné, aby na jejich základě dovodil nesprávnost či nespolehlivost znaleckého posudku a prováděl další dokazování ke zjištění obvyklé ceny. Výpověď znalce lze také považovat za dostatečně aktuální k tomu, aby mohla být zdrojem pro určení obvyklé ceny společných nemovitostí k okamžiku vypořádání spoluvlastnictví. Odvolací soud proto ve shodě se soudem okresním při určení výše vypořádacího podílu vycházel z toho, že obvyklá cena společných nemovitostí v době zrušení a vypořádání spoluvlastnictví je 2 415 000 Kč (viz bod 49 odůvodnění rozsudku okresního soudu).

13. Odvolací námitka žalobkyně založená na tom, že v její prospěch je třeba zohlednit zaplacení jedné poloviny kupní ceny žalovaným ve výši 475 000 Kč ze společně pořízeného úvěru u Komerční banky, a. s. (bod B odvolání žalobkyně), postrádá smyslu, neboť dluh z úvěrů soudy vypořádaly zvlášť a rovným dílem, přičemž přihlédly k tomu, že úvěry platil ze svého žalovaný a k tomu jakou celkovou částku na oba úvěry zaplatil včetně příslušenství. Vycházeje z konstrukce žalobkyně, by povinnost žalovaného vyplatit jí příslušný podíl byla v této části zdvojnásobena. Žalovaný by totiž ve skutečnosti zaplatil nejen celý úvěr ze svého, ale ještě by měl žalobkyni vyplatit další peněžitou částku jen proto, že úvěr byl dluhem společným. Došlo

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

by tak ke zjevnému porušení rovnosti solidárních dlužníků (§ 511 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „obč. zák.“).

14. Odvolací soud považuje za správný skutkový závěr okresního soudu (viz bod 56 odůvodnění rozsudku okresního soudu), že žalobkyně neprokázala, že by na společné nemovitosti vynaložila ze svého částku 830 000 Kč. Žalobkyně dle úvahy okresního soudu neprokázala, že by peněžité prostředky, které jí byly darovány jejími rodiči, také fakticky investovala právě do společných nemovitostí a že by je nepoužila i jiným způsobem. Žalobkyně dovozuje, že existenci této její investice lze dovodit z nepřímých důkazů, které tvoří ucelený řetězec. Žalovaný přitom neměl dostatek prostředků, u žalobkyně tomu bylo právě naopak a přitom dostavba domu musela být logicky určitým způsobem finančně zajištěna. Přitom nevyšlo najevo nic, co by svědčilo o jiných prostředcích, které by měli účastníci k dostavbě domu k dispozici a použili je. Tato skutková konstrukce žalobkyně, byť ji nelze upřít racionální základ, ovšem ještě sama o sobě nemůže být podkladem pro skutkový závěr o existenci této její investice ve výši 830 000 Kč do společné věci. Nejde o skutkový závěr vytvořený na základě řetězce nepřímých důkazů, ale o úvahu o tom, jak věci probíhaly, resp. musely probíhat. Odvolací soud se ztotožňuje i se závěrem okresního soudu o nepoužitelnosti zvukové nahrávky, kterou měla být tato investice prokázána. Odvolací soud jednak odkazuje na odůvodnění rozsudku okresního soudu v bodě 32, a nadto odvolací soud nepřesvědčily ani odvolací důvody žalobkyně k hodnocení tohoto důkazu. Pokud účastníci a jejich rodinní příslušníci (žalovaný a dcera) hovoří na audiozáznamu o tom, jak se kdo měl na společných nemovitostech podílet, pak jde o prohlášení, která lze hodnotit pouze jako obecná a především citově zabarvená a vypjatá, a nelze z nich ani ve spojení s ostatními důkazy spolehlivě dovozovat existenci nákladu žalobkyně ve výši 830 000 Kč, jak byl žalobkyní uplatněn, potažmo o výši této investice. Okresní soud proto správně při vypořádání spoluvlastnictví podle § 1148 odst. 1 o. z. k této investici žalobkyně nepřihlédl.

15. Odvolací soud jako správné převzal skutkové zjištění okresního soudu o tom, že žalobkyně na kupní cenu ze společné nemovitosti zaplatila ze svého 475 000 Kč a zbývající část kupní ceny ve výši rovněž 475 000 Kč účastníci zaplatili ze společného úvěru (odvolací soud k tomu poznamenává, že úvěr byl mezi účastníky vypořádán tímto rozsudkem rovným dílem). Nepřiléhavým a do jisté míry i rozporným s bodem 58 odůvodnění se ovšem jeví právní posouzení věci založené na kvalifikaci závazku žalovaného jako bezdůvodného obohacení vzniklého tím, že žalobkyně plnila za něho to, co měl po právu plnit sám (§ 454 obč. zák.). Účastníci sice nabývali nemovitosti do spoluvlastnictví rovným dílem a rovným dílem se podle § 137 odst. 1 obč. zák. měli podílet i na zaplacení kupní ceny (protože nebylo nic jiného dohodnuto), ale pokud žalobkyně plnila více, než na ni jako na spoluvlastnici připadlo, pak nešlo o plnění bez právního důvodu, ale o investice do pořízení společné nemovitosti, která byla založena na právním důvodu, jenž odpadl až později. Tento právní důvod byl založen dohodou účastníků o společném bydlení a využívání nemovitosti k tomuto účelu, jak bude rozvedeno níže.

16. Okresní soud v bodě 58 svého odůvodnění uzavřel, že právo žalobkyně na vydání tohoto bezdůvodného obohacení ve výši 237 500 Kč promlčeno není. Tento „podíl žalobkyně na zaplacení kupní ceny“ zařadil mezi pohledávky a dluhy, jenž souvisejí se spoluvlastnictvím a které je třeba vypořádat v rámci širšího vypořádání spoluvlastnictví podle § 1148 odst. 1 o. z. Odkázal přitom na judikaturu, která za dostatečný důvod pro vynaložení investic z právního důvodu, jenž odpadl, považuje i vzájemnou dohodu účastníků o společném bydlení a využívání nemovitosti k tomuto účelu, na jejímž základě se investující osoba podílela na pořízení nemovitosti či na jejich stavebních úpravách za účelem získání či zkvalitnění prostor pro společné bydlení. Ke vzniku bezdůvodného obohacení v takovém případě dochází zpravidla teprve v okamžiku, kdy účastníci takové dohody zrušili společné soužití a společné užívání bytu. Poukázal v této souvislosti i na právní úpravu obsaženou v § 646 o. z. Žalovaný ve svém odvolání správnost tohoto právního posouzení napadl.

Namítl, že jde o případ bezdůvodného obohacení vzniklého způsobem předvídaným v § 454 o. z., které žalovanému vzniklo na úrok žalobkyně již při uzavření kupní smlouvy (resp. zaplacení kupní ceny), přičemž § 114 obč. zák. na účastníky nedopadá, neboť nebyli manželé. Objektivní promlčecí doba i subjektivní promlčecí doba, které počaly běžet následujícím dnem po zaplacení kupní ceny, uplynuly zjevně marně.

17. Odvolací soud se přiklání k právnímu názoru okresního soudu, který lépe vystihuje principy, na nichž je založeno vypořádání spoluvlastnictví v širším smyslu § 1148 odst. 1 o. z. Lze poukázat i na judikaturu, která dovozuje, že do vypořádání spoluvlastnictví v širším smyslu patří i vypořádání závazku vzniklého v souvislosti s pořízením vypořádávané věci (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 4193/2008). Odkaz okresního soudu na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (viz zejména rozsudek sp. zn. 28 Cdo 2716/2008, sp. zn. 28 Cdo 382/2012) je případný a na projednávanou věc dopadá i z hlediska relevantních skutkových okolností. Judikatura dovozuje, že v případě užívají-li spolu dva lidé, kteří spolu žijí, byt, ačkoliv tento patří pouze jednomu z nich, mohou tak činit na základě vzájemné dohody, kterou je třeba kvalifikovat jako nepojmenovanou smlouvu ve smyslu § 51 obč. zák. Součástí této smlouvy může být ujednání, na jehož základě jeden druhému poskytne určitou částku na opatření bytu, která pak není poskytnuta bez právního důvodu. Ke vzniku bezdůvodného obohacení tak dochází teprve v okamžiku, kdy tito lidé zruší společné soužití a společné užívání dotčeného bytu. Toto právní posouzení musí nutně dopadat i na případy spoluvlastnictví a na jiné nemovitosti, než jsou byty (např. rodinné domky), resp. není žádného rozumného důvodu pro to, aby se na tyto případy nevztahovalo. Relevantní je to, aby byla nemovitost užívána dvěma (nebo více) lidmi, kteří spolu žijí a společně nemovitost užívají na základě vzájemné dohody, přičemž lze dovodit, že součástí této dohody byla i investice jednoho z nich do pořízení společné nemovitosti. Tak tomu bylo nepochybně i v projednávané věci. Účastníci si rodinný dům (rozestavěný) pořizovali pouze a jen za účelem společného bydlení a plánovali společné soužití v tomto domě a o tom se jistě i dohodli. Žalobkyně tak pouze v rámci této dohody investovala ze svého nad rámec své povinnosti plynoucí z postavení spoluvlastníka v rozsahu jedné ideální poloviny částku 237 500 Kč. Nešlo ovšem tedy v okamžiku této investice (zaplacení kupní ceny) o bezdůvodné obohacení na straně žalovaného jako druhého spoluvlastníka, ale o plnění, jenž nepostrádalo právní titul. Ke vzniku bezdůvodného obohacení došlo až poté, kdy účastníci společné soužití ukončili a ukončili i společné užívání domu. K tomu došlo v polovině roku 2015 a žaloba byla podána dne 7. 10. 2015, tedy včas v průběhu tříleté subjektivní (§ 629 odst. 1 o. z.) i desetileté objektivní (§ 638 odst. 1 o. z.) promlčecí lhůty. Odvolací soud jen na vysvětlení připomíná, že práva a povinnosti z tohoto závazku se řídí o. z. podle § 3028 odst. 1 o. z., neboť vznikly až po jeho účinnosti (1. 1. 2014). Okresní soud proto správně námitku promlčení tohoto práva žalobkyně (vznesenou žalovaným) posoudil jako nedůvodnou.

18. Okresní soud správně do vypořádání v širším smyslu zařadil i vypořádání částky, kterou žalovaný sám ze svého zaplatil na společné úvěry účastníků převzaté za účelem pořízení a rekonstrukce společného rodinného domu. Odvolací soud odkazuje na správné právní posouzení věci okresním soudem, že závazky z tohoto úvěru nejsou (nebyly) výlučnými závazky žalovaného, ale jsou (byly) společnými závazky obou účastníků a žalovaný má za podmínek § 511 odst. 2, 3 obč. zák. proti žalobkyni právo požadovat náhradu toho, co plnil, v rozsahu jedné poloviny. Aby bylo vypořádání co možná nejúplnější, bylo třeba přihlédnout i k tomu, co ještě žalovaný bude muset na společné úvěry zaplatit, neboť současně v rámci širšího vypořádání mu byla uložena povinnost doplatit Wüstenrot hypoteční bance, a. s., úvěr ze smlouvy o poskytnutí hypotečního úvěru č. [redacted]. Žalobkyně ve svém odvolání především napadala skutkový závěr okresního soudu o tom, jakou částku již žalovaný skutečně na společné úvěry zaplatil a kolik ještě bude muset zaplatit a tedy i správnost výše náhrady, kterou mu má poskytnout.

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

19. Odvolací soud ke zjištění této otázky doplnil dokazování provedené okresním soudem ve shora uvedeném rozsahu. Zjistil, že žalovaný zaplatil na úvěr poskytnutý Komerční bankou, a. s., celkem 919 237,38 Kč (č. l. 438). Pokud z této částky zaplatil z úvěru od Wüstenrot hypoteční banky, a. s., částku 454 374 Kč (č. l. 441), pak ze svých jiných prostředků zaplatil celkem na úvěr od Komerční banky, a. s., částku 464 863,38 Kč. Žalovaný platil a nyní platí ze svého úvěr poskytnutý Wüstenrot hypoteční bankou, a. s. Zjištění celkové částky (tedy i do budoucna), kterou zaplatil a bude muset ještě ze svého na úvěr zaplatit včetně veškerého příslušenství úvěrové listiny, bylo poněkud obtížné a pohybující se i v rovině odhadu. Wüstenrot hypoteční banka, a. s., odvolacímu soudu sdělila, že do budoucna lze stanovit výši celkového plnění na úvěr pouze odhadem, protože úroková sazba nebyla sjednána jako pevná po celou dobu trvání úvěru, a lze proto do budoucna vytvářet pouze modelové situace. Odhad lze pak provést na základě tzv. „tabulky umoření“ (viz č. l. 441 až 445, č. l. 448). Odvolací soud proto vycházel při určení (odhadu) výše celkového plnění žalovaného na úvěr, a to i do budoucna, z této „tabulky umoření“, a to ze sloupce „celková platba“, poslední řádek „celkem“ (č. l. 445), podle kterého bude celkem na úvěr zaplaceno 588 536,21 Kč. Pokud tedy žalovaný ze svého na úvěr od Komerční banky, a. s., zaplatil z jiných svých prostředků 464 863,38 Kč a dále na úvěr od Wüstenrot hypoteční banky, a. s., zaplatil a má zaplatit částku 588 636,21 Kč, pak celkem na oba tyto úvěry zaplatil a zaplatí 1 053 500 Kč.

20. V rámci vypořádání spoluvlastnictví v širším smyslu má proto žalobkyně právo proti žalovanému na zaplacení částky 237 500 Kč z titulu vydání bezdůvodného obohacení vzniklého v souvislosti s pořízením společných nemovitostí, náhrady ve výši 71 617,50 Kč za zhodnocení společné nemovitosti v celkové výši 143 235 Kč (instalace oken, žaluzií, střešní krytiny), celkem ve výši 309 117,50 Kč a žalovaný naopak proti žalobkyni právo na zaplacení částky ve výši 526 750 Kč představující polovinu z částky 1 053 500 Kč, kterou žalovaný zaplatil a má zaplatit na společné úvěry. Žalobkyně má proto povinnost zaplatit žalovanému na vypořádání spoluvlastnictví v širším smyslu částku 217 632,50 Kč.

21. Mimo rámec zrušení a vypořádání spoluvlastnictví k nemovitostem okresní soud také zamítl žalobu, ve které se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení půjčky ve výši 80 000 Kč na osobní automobil tovární zn. [redacted] ve výlučném vlastnictví žalovaného. Odvolací soud v této části odkazuje na odůvodnění rozsudku okresního soudu s tím, že jeho rozhodnutí je založeno na správných a úplných skutkových zjištěních a správném právním posouzení. Okresní soud správně uzavřel, že nárok žalobkyně je třeba po právní stránce posoudit jako právo na vydání bezdůvodného obohacení podle § 451 obč. zák. a toto právo se promlčelo marným uplynutím dvouleté subjektivní promlčecí doby podle § 107 odst. 1 o. z. K odvolacím důvodům žalobkyně odvolací soud uvádí následující. Závěr, že se nejednalo o plnění bez právního důvodu, ale o půjčku, nelze bez dalšího dovozovat z toho, že tuto částku žalobkyně žalovanému poskytla v době, kdy byli partnery a žili ve společné domácnosti. Tato okolnost totiž sama o sobě nemůže být způsobilá jakkoli doložit právní důvod plnění, resp. existenci a obsah jakékoliv smlouvy mezi spolu žijícími lidmi. Jen pro ilustraci řečeno, ze stejných důvodů by mohl žalovaný tvrdit, že se jednalo o dar. Okresní soud ale správně dovodil, že se nepodařilo s jistotou prokázat existenci jakékoliv smlouvy, která by vytvářela právní podklad pro toto plnění (tedy i smlouvy o půjčce), žalobkyně přitom o poskytnutí půjčky nesla důkazní břemeno, a proto soudu nezbylo, než aby toto plnění, jehož realizaci samu o sobě vzal za prokázanou, kvalifikoval jako plnění bez právního důvodu, a tedy jako bezdůvodné obohacení podle § 451 odst. 2 obč. zák. Důkazem o poskytnutí půjčky nemůže být prohlášení žalovaného v rámci řízení ve věci péče o nezletilé děti, protože v tomto řízení žalovaný pouze uvedl, že jednu třetinu kupní ceny vozidla uhradila žalobkyně (viz bod 33 odůvodnění rozsudku okresního soudu). Jinak se žalovaný o uzavření smlouvy o půjčce nezmiňoval a ani jinak povahu a okolnosti tohoto plnění ze strany žalobkyně blíže nerozváděl. V tomto řízení pak poskytnutí půjčky popřel.

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

22. Odvolací soud se neztotožnil s názorem žalobkyně, že námitka promlčení vznesená žalovaným odporuje dobrým mravům. Odvolací soud je obecně zajedno se žalobkyní v tom, že i po 1. 1. 2014 lze námitku promlčení poměřovat ve smyslu § 6 odst. 1 o. z., podle kterého každý má povinnost jednat v právním styku poctivě (dříve v souladu s dobrými mravy). Judikatura pak dovozuje, že námitka promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje, ale mohou nastat situace, že uplatnění této námitky je výrazem zneužití práva na úrok účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem i jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil (např. nález Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 309/95, rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 1 839/2000). Žalobkyně ve své argumentaci poukazovala především na to, že účastníci byli partnery, kteří žili ve společné domácnosti a z jejich soužití se narodily [redacted] děti. Odvolací soud tuto argumentaci nepřehlíží a charakter a blízkost vztahu mezi účastníky právního vztahu je nakonec jedním z hledisek posuzování rozporu námitky promlčení s dobrými mravy i podle ustálené judikatury (viz např. nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 643/04). Charakter vztahu účastníků právního vztahu však není hlediskem jediným a je nutno jej hodnotit i v souvislosti s ostatními relevantními okolnostmi případu. Žalovaný se dovolává promlčení práva, které přímo se společnou domácností a rodinou účastníků nesouvisí a nesouvisí ani např. se společným bydlením apod. Jde o plnění, jenž postrádá právní titul. Nelze ani dovozovat, že by zánik nároku žalobkyně byl pro ni nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s výší nároku. Odvolací soud proto dovodil, že okolnosti případu nenabývají takové intenzity, aby na straně druhé bylo žalovanému jeho právo promlčení se dovolat odmítnuto. Odmítnutí námitky promlčení jen pro její rozpor s dobrými mravy totiž na straně druhé představuje i citelný zásah do právní jistoty účastníka, který se promlčení dovolává.

23. Okresní soud rozhodl věcně správně i o náhradě nákladů řízení mezi účastníky a o náhradě nákladů řízení státu, pokud žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal a povinnost hradit náklady státu rozdělil mezi oba účastníky rovným dílem. Odvolací soud na jeho důvody odkazuje. Žalovaný se ve svém odvolání dovolával svého úspěchu ve věci a práva na náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a poukazoval přitom na jednotlivá stanoviska účastníků a konečný výsledek řízení. Judikatura Ústavního soudu ČR aktuálně dovozuje, že rozhodnutí o nákladech řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví se nemůže odvíjet toliko od úvahy soudu o tom, co bylo mezi účastníky sporné a jaké řešení v tomto ohledu přijal soud. Naopak v tomto řízení, v němž se jedná o rovném vlastnickém právu všech účastníků, v němž všichni účastníci (spoluvlastníci) mají v řízení shodné procesní postavení žalobců i žalovaných a v němž předem nemohou přesně předvídat konkrétní rozhodnutí soudu, a naopak každý z odlišných návrhů jednotlivých účastníků může mít rozumný a přesvědčivý základ, se zpravidla jako spravedlivé východisko pro rozhodnutí o nákladech řízení bude jevit, aby každý z účastníků sám nesl své náklady řízení a nebyl povinen hradit náklady jiného spoluvlastníka, ledaže by pro to byly dány zvláštní důvody; takové východisko odpovídá právu spoluvlastníků na ochranu vlastnictví zaručenému článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (nález Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 572/19). Odvolací soud neshledal žádné takové okolnosti, které by bylo možné hodnotit jako zvláštní důvody pro to, aby žalovanému (nebo i žalobkyni) bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení podle § 142 o. s. ř. Každý z účastníků uplatňoval v řízení svá práva, která vycházela z principu spoluvlastnictví. Žádný z uplatněných nároků nebyl zřejmě nedůvodný, nebo dokonce šikanózní, jen s cílem poškodit druhého. Pokud nebyla žalobkyně úspěšná se svou žalobou na vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího v nákladech vynaložených na automobil žalovaného, pak lze jen odkázat na odvolací důvody žalobkyně týkající se rozporou námitky promlčení s dobrými mravy. Pokud odvolací soud odvodil, že žalobkyní uplatněné důvody nenabývají takové intenzity, aby založily rozpor námitky

promlčení s dobrými mravy, pak jsou ale takové povahy, že mohou odůvodnit, aby s tímto nárokem úspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nebylo přiznáno s poukazem na § 150 o. s. ř. Okresní soud pak ze stejných důvodů správně rozdělil rovným dílem mezi účastníky i povinnost hradit náklady státu (§ 148 o. s. ř.) a odvolací soud jeho důvody převzal, a to i s poukazem na výše citovanou judikaturu.

24. Odvolací soud proto podle § 220 o. s. ř. rozsudek okresního soudu jako celek, i když byl napaden účastníky jen v některých výrocích (viz nález Ústavního soudu ČR sp. zn. II ÚS 315/05) změnil tak, že podílové spoluvlastnictví žalobkyně a žalovaného stavební parcely č. [redacted] – zastavěné plochy a nádvoří, jejíž součástí je budova s číslem popisným [redacted], pozemkové parcely č. [redacted] – jiné plochy a pozemkové parcely č. [redacted] – jiné plochy, v obci a v katastrálním území [redacted], se zrušuje, stavební parcela č. [redacted] – zastavěná plocha a nádvoří, jejíž součástí je budova s číslem popisným [redacted], pozemková parcela č [redacted] – jiná plocha a pozemková parcela č. [redacted] – jiná plocha, v obci a v katastrálním území [redacted], se přikazují do vlastnictví žalovaného, žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni vypořádací podíl 1 207 500 Kč do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku, žalovaný je povinen doplatit Wüstenrot hypoteční bance, a. s., úvěr ze smlouvy o poskytnutí hypotečního úvěru č. [redacted], žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému 217 632,50 Kč do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku, v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 268 382,50 Kč, se žaloba zamítá, v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 450 000 Kč, se žaloba zamítá a v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 80 000 Kč, se žaloba zamítá. Dále odvolací soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před okresním ani před krajským soudem, žalobkyně je povinna nahradit České republice na účet Okresního soudu v Hradci Králové náklady řízení 502,50 Kč do tří dnů a žalovaný taktéž ve výši 2 512,50 Kč. Z důvodů shodných, jako že žádnému z účastníků nenáleží právo na náhradu nákladů řízení před okresním soudem, nemá žádný z nich ani právo na náhradu nákladů řízení před soudem krajským. Odvolací soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků podle § 142 odst. 2, § 224 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu nákladů odvolacího řízení nepřiznal. Žalobkyně se nadto práva na náhradu nákladů odvolacího řízení výslovně vzdala.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání, ledaže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí u Okresního soudu v Hradci Králové a rozhoduje o něm Nejvyšší soud České republiky se sídlem v Brně.

Hradec Králové 29. ledna 2020

Mgr. Šárka Petrová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].